

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 17.2.2006
KOM(2006) 67 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

PRAKTILISE KOOSTÖÖ SÜVENDAMISE KOHTA

***UUED STRUKTUURID JA MEETODID: EUROOPA ÜHISE VARJUPAIGASÜSTEEMI
OTSUSTUSPROTSESSI KVALITEEDI PARANDAMINE***

{SEK(2006) 189}

1. POLIITILINE TAUST

1. Varjupaigamenetluse direktiivi (nõukogu 1. detsembri 2005. aasta direktiiv 2005/85 liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta)¹ vastuvõtmisega lõppes Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise esimene etapp. 4.-5. novembril 2004 vastu võetud Haagi programmis rõhutas ülemkogu taas, et Euroopa ühine varjupaigasüsteemi loomise teise etapi eesmärgid on ühise varjupaigamenetluse loomine ja ühetaolise seisundi kehtestamine neile, kellele antakse varjupaik või täiendav kaitse. Euroopa Ülemkogu kutsus üles looma asjakohased struktuurid, millesse kuuluksid ka riikide varjupaigateenistused, praktilise ja konstruktiivse koostöö soodustamiseks kolmel peaesmärgil: terves Euroopa Liidus ühtse varjupaigamenetluse kehtestamine; päritoluriiki käsitleva teabe ühine koostamine, hindamine ja kasutamine; liikmesriikide koostöö parandamine, et lahendada riikide varjupaigasüsteemide ja nende vastuvõtusuutlikkuse jaoks erakorralisele koormuse olukorrad, mille tekkimine on tingitud sellistest teguritest nagu näiteks riigi geograafiline asend. Haagi programmi kohaselt tuleb need struktuurid vastavalt hindamise tulemustele ümber korraldada Euroopa ühise varjupaigasüsteemiga seotud liikmesriikide vahelise koostöö toetamise Euroopa ametiks.
2. Käesolevas teatises kirjeldatakse liikmesriikide praktilist koostööd Tampere ja Haagi programmi eesmärkide saavutamiseks. Teatisele on lisatud igale Haagi kolmele eesmärgile vastav üksikasjalik tegevuskava. Poliitilise tausta täielik kirjeldus on esitatud A lisas.

2. MILLEKS ON VAJA TEHA PRAKTILIST KOOSTÖÖD?

3. Euroopa ühine varjupaigasüsteemi eesmärk on lahendada varjupaigaprobleemid ühiselt. Sisepiirideta Euroopa Liidus ei saa ükski liikmesriik varjupaigaprobleeme üksinda tõhusalt lahendada. Seetõttu tuleb kõik liikmesriigid solidaarselt kaasata kõnealuste probleemide lahendamisele. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi esimesse etappi jõudmine ja ühise õigusraamistiku loomine tingib mitte ainult õigusaktide, vaid ka praktilise tegevuse ühtlustamise vajaduse.
4. Praktilise koostöö käigus õpivad liikmesriigid tundma teiste liikmesriikide süsteeme ja praktikat ning nende varjupaigateenistuste vahel kujunevad välja tihedamad operatiivtöö sidemed. Nii kujuneb usalduse tõusul ja ühishuvil rajaneva laiema koostöö alus. Praktilise koostöö peaesmärk on lähendada liikmesriikide otsustusprotsessi ühenduse varjupaigapoliitikat käsitlevate õigusaktidega kehtestatud eeskirjade raamistikus. Koostöö tihendamise saavad liikmesriikide varjupaigavaldkonna ametiasutused Euroopa Liidu igapäevase ja operatiivtöö vajadustele vastava „ühise tööriistakomplekti“. Haagi eesmärgid silmas pidades peaks selle tööriistakomplekti kasutamise liikmesriikides paranema varjupaigaküsimuste lahendamise kvaliteet, eeskätt otsustusprotsess, kui pidada silmas Haagi eesmärgid. See peaks võimaldama paremini hinnata Euroopa ühise varjupaigasüsteemi esimese etapi rakendamist ja looma kindla aluse etapi meetmete võtmiseks.

¹ ELT L 326/13, 13.12.2005.

5. Nii liikmesriikide kui ka varjupaigataotlejate huvides on parandada kvaliteeti. Otsustusprotsessi kvaliteedi tõustes ühtlustuvad ka Euroopa Liidu varjupaikadealased põhimõtted. Tekib ühtne varjupaigaruum, kus antakse kaitset neile, kes seda vajavad ning kus koheldakse õiglaselt ja tõhusalt neid, kes kaitset ei vaja. Tänu ühesuguste vahendite kasutamisele ja samade kaitsemeetmete rakendamisele hakkavad liikmesriigid ka üksteise süsteeme rohkem usaldama ja nende praktika ühtlustub.

3. MEETMED PRAKTILISE KOOSTÖÖ EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS

6. Haagi programmi eesmärkide laiahaardelisust arvestades on ilmne, et nende täitmiseks peavad liikmesriigid tegema igakülgset koostööd. Komisjon kavatseb teha ettepaneku rajada varjupaikade alal koostöö tegemiseks võrk, mille ülesanne on edendada koostööd Haagi programmi igas prioriteetses valdkonnas. Selles võrgus, mida peaks haldama komisjon, edendatakse korrapäraselt teabevahetust ja head tava ning luuakse varjupaigapoliitikate lähenemist soodustava erialateadmiste varamu. Seega aitab võrk kaasa Euroopa ühise varjupaigasüsteemi esimese etapi ühtlustatud rakendamisele ja võrgu abil kujundatakse täielikult välja Euroopa ühine varjupaigasüsteem.
7. Lisaks sellele, et teatavad volitused on varjupaikade alase koostöö võrgustikul, täidab osa käesoleva teatise lisas esitatud Haagi eesmärkide saavutamiseks vajalikke ülesandeid komisjon. Komisjon omakorda toetub õigusaktide muutmise ettevalmistamisel, järelevalve ja hindamise läbiviimisel või muid erialaseid teadmisi nõudvate ülesannete täitmisel ajutiste eksperdirühmade asjatundlikkusele ja nõuannetele. Näiteks Eurasil võrk² jätkab tegevust eksperdirühmana, kes annab komisjonile nõu päritoluriiki käsitleva teabega seotud tegevuses.
8. Rahastamisprogrammidest toetatakse ka edaspidi liikmesriikide üksikküsimustes muus vormis tehtavat koostööd, kuna see aitab saavutada Haagi programmi eesmärgi. Sellise koostöövormi kasutamise hea näide on sisserändeteenistuste peadirektorite konverents, mille tegevust toetab Euroopa Liit rahaliselt. Komisjon toetab sisserändeteenistuste peadirektorite konverentsi tegevust ka edaspidi ja otsib võimalusi tema kaasamiseks käesolevas teatises kavandatud tegevustesse.
9. Haagi programmis esitatud iga eesmärgi saavutamiseks tuleb võtta mitu meetet, mida on üksikasjalikult kirjeldatud teatise B, C ja D lisades. Järgnevalt esitatakse meetmete ülevaade.

² EURASIL – Komisjoni juhitud Euroopa varjupaigaküsimuste spetsialistide võrk moodustati 2002. aasta juulis pärast CIREA rühma (*Centre for Information, Discussion and Exchange on Asylum*) tegevuse lõpetamist alaliste esindajate komitee (Coreper II) 6. märtsi otsusega.

3.1. Ühtne menetlus

10. Ühtse menetluse teatises³ on põhjendatud, miks Euroopa Liit peaks liikuma ühtse menetluse rakendamise suunas. Vastavalt kvalifitseerimisdirektiivile⁴ peavad liikmesriigid hindama rahvusvahelise kaitse taotlusega seotud fakte ja asjaolusid ühetaoliselt nii pagulasseisundit kui ka täiendavat kaitset taotlevate isikute puhul. Teatises on rõhutatud, et need rahvusvahelise kaitse saamiseks esitatud taotlused, millele ei laiene varjupaigamenetluse direktiivis sätestatud tagatised, võivad jääda õiguslikku vaakumisse. Teatises on kirjeldatud, kuidas Euroopa Liidu ühtse menetluse rakendamine kiirendab ja tõhustab otsustusmenetlust ning parandab selle kvaliteeti.
11. Ühtse menetluse teatises on tehtud ettepanek võtta mitmeid meetmeid liikmesriikide lähendamiseks, et tagada kõikidele Euroopa Liidus kaitsetaotluse esitanud isikutele menetlusest tulenevad ühesugused tagatised. Teatisega on ette nähtud kahest etapist koosnev lähenemine, et tagada ühtne menetlus kõikide selliste kaitsetaotluste jaoks, mis kuuluvad ühenduse õigusaktide reguleerimisalasse. Seda lähenemisviisi tuleks nüüd rakendada Haagi programmiga kavandatud praktilises koostöös. Esimeses, ettevalmistavas etapis toimuvad nõupidamised ja arutelu ning tehakse ettevalmistusi eesmärgiga selgitada välja, mida peavad liikmesriigid tegema, et ühtlustada menetlust, mis võimaldaks hakata pagulasi käsitlema vastavalt kvalifitseerimisdirektiivis ette nähtud kahele seisundile. Sellele järgneb õigusaktide väljatöötamise etapp, mille käigus vajaduse korral esitatakse esimesel etapil väljatöötatud õigusaktide muutmise ettepanekud. Ettevalmistava etapi meetmeid, mis on seotud ühtse menetluse teatises esitatud „kõik-ühest-kohast“ tegevuskavaga, on üksikasjalikult kirjeldatud B lisas. Järgnevalt esitatakse nende meetmete lühikokkuvõte:

Ühtse menetlusega seotud meetmete eesmärk on:

- Selgitada välja, kuidas tuleb muuta liikmesriikide haldustava, et oleks võimalik rakendada esimese etapi meetmeid.
- Hinnata, kuidas kaitse kõikide võimalike põhjenduste käsitlemise korral ühes otsuses paraneb varjupaigasüsteemide kvaliteet ja tõhusus.
- Selgitada, muu hulgas maksumuse võrdlemise ja mestimisprojektidega, välja ressursside haldamise hea tava ühtse menetluse raames.

Kirjeldatud tegevuse käigus saadakse teavet, et valmistada ette nende õigusaktide eelnõud, mille eesmärk on tagada, et varjupaigamenetluse direktiivi raames pagulasseisundi saamiseks esitatud taotluste suhtes kokkulepitud tagatise rakendatakse ka täiendava kaitse saamiseks esitatud taotluste suhtes.

³ Komisjoni teatis „Ühtne menetlus kui järgmine samm Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tõhustamisel“ (KOM(2004) 503 lõplik).

⁴ Nõukogu 29. aprill 2004 aasta direktiiv 2004/83/EÜ miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta (ELT L 304, 30. september 2004, lk 12).

3.2. Päritoluriiki käsitlev teave

12. Päritoluriiki käsitleva teabe kogumine, korrastamine, hindamine ja esitamine on kesksel kohal Euroopa Liidu liikmesriikide varjupaigamenetluses ja otsustusprotsessis. Päritoluriiki käsitleva teabe abil saavad liikmesriikide varjupaigavaldkonna ametiasutused kontrollida taotluse esitajate ütlusi oma kaitsevajaduse kohta ja otsustada, kas taotluse esitajale tuleks anda rahvusvaheline kaitse. Päritoluriiki käsitlevale objektiivsele, läbipaistvale ja täpsele teabele kiiret, ametlikku ja usaldusväärset juurdepääsu pakkuval süsteemil on keskne roll isiku rahvusvahelise kaitse vajaduse hindamisel. Liikmesriikide varjupaigavaldkonna ametiasutuste poolse päritoluriiki käsitleva teabe kogumise ja analüüsi edasine lähendamine aitab ühtlustada varjupaikadealaseid eeskirju.
13. Varjupaikade alase koostöö võrgu tähtsaim ülesanne on päritoluriiki käsitleva teabe alase koostöö korraldamine. Võrgu raames koostöö tegemise peamine eesmärk peaks olema olemasolevale teabele ühise lihtsalt kasutatava juurdepääsuvõimaluse korraldamine. Selleks tuleks luua ühisportaal, mille kaudu liikmesriikide ametiasutused saavad ühest kohast juurdepääsu päritoluriiki käsitleva teabe ametlikele andmebaasidele, liikmesriikide õigusaktidele, asjakohastele Euroopa Ühenduse ja riikide õigusaktidele ja kohtulahenditele ning teistele ametlikele teabeallikatele. Ühisportaalist võib olla ka muud kasu, eriti nende liikmesriikide jaoks, kelle puhul päritoluriiki käsitleva teabe ressursid ei ole piisavalt arenenud.
14. Vastavalt teisele eesmärgile esitab komisjon ettepaneku päritoluriiki käsitleva teabe koostamise suuniste kohta, kasutades täielikult ära Eurasili eksperdirühma. Nendele suunistele vastav päritoluriiki käsitleva teabe koostamine liikmesriikides on esimene samm, et saavutada pikaajaline eesmärk, milleks on päritoluriiki käsitleva teabe ühtlane rakendamine vastavalt Haagi programmi eesmärkidele. Pikaajaline eesmärk peaks olema Euroopa Liidu ühistele põhimõtetele vastavat päritoluriiki käsitlevat teavet sisaldava andmebaasi igakülgne väljaarendamine. Päritoluriiki käsitlevale teabele ühise lähenemisviisi saavutamise meetmeid on üksikasjalikult kirjeldatud C lisas. Järgnevalt esitatakse nende meetmete lühikokkuvõte:

Päritoluriiki käsitleva teabe alal koostöö tegemisel peaks olema kolm lühikese ja keskmise pikkusega perioodi eesmärki:

- Töötada välja päritoluriiki käsitleva teabe koostamise ühised suunised.
- Rajada liikmesriikide päritoluriiki käsitleva teabe andmebaaside ja muu asjakohase teabe ühisportaal.
- Leida pragmaatiline lahendus liikmesriikide eri allikatest saadud päritoluriiki käsitleva teabe tõlkimisega seotud raskuste ületamiseks.

Kui võtta need meetmed, siis on tulevikus võimalik välja töötada päritoluriike käsitleva teabe Euroopa Liidu andmebaas.

15. Täienduseks koostööle päritoluriiki käsitleva teabe valdkonnas (kuigi teisel alal) alustab komisjon ettevalmistustöid varjupaigamenetluse direktiivi artiklis 29 sätestatud turvalise päritoluriigina käsitatavate kolmandate riikide ühise miinimumnimekirja koostamiseks. Selle nimekirja koostamiseks kasutab komisjon oma kolmandates riikides olevatelt esindustelt saadud teavet ja liikmesriikide diplomaatiliste esinduste aruandeid. Selles valdkonnas on eriti tähtis tõhustada liikmesriikide ja komisjoni koostööd ja tegevuse koordineerimist, kuna see suurendab teabe täpsust, järjekindlust ja usaldusväärsust.

3.3. Erakorraline koormus

16. Küsimus, kuidas ühendada ressursse ja vältida varjupaiga andmise koormuse langemist vaid üksikutele liikmesriikidele, on keeruline nii tehniliselt kui ka poliitiliselt. Kuigi ajutise kaitse direktiiviga⁵ on kehtestatud liikmesriikide solidaarsus ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral, ei paku selles sätestatu siiski lahendusi liikmesriikide varjupaigateenistuste koormuse ja isikute vastuvõtmise vajaduse erakorralise tõusuga toime tulemiseks. Erakorralise koormuse korral saabub teatavate välispiiri punktide kaudu sadu erinevast rahvusest isikuid korraga. Need isikud soovivad ühel või teisel põhjusel sissepääsu Euroopa Liitu, mõned neist soovivad saada ka kaitset. On esinenud ka järjekindlamat erakorralist koormust, mille korral liikmesriikidele esitatud varjupaigataotluste arv on tõusnud nii järsult, et vahendeid on hakanud nappima, tekkinud on järjekorrad ja esinenud on raskusi vastuvõturajatiste leidmisega.
17. Isikute vajadus saada rahvusvaheline kaitse on vaid üks nendes teguritest, mille koosmõjul tekib erakorraline koormus. Euroopa Liit peab leidma sellistele olukordadele lahenduse rändevoogude parema juhtimisega, ebaseadusliku sisserände juhtimise riigisisese koordineerimise parandamisega ja abi suurendamisega kolmandatele riikidele, et (vajaduse korral ka ühenduse vahendite abil) suurendada täispartnerluse raames nende võimet hallata rännet ja kaitsta põgenikke. Neid ühenduse migratsioonipoliitika tahkusi käesolevas teatises ei käsitleta. Nii käesoleva teatise kui ka selle D lisas esitatud meetmete peaesmärk on toetada liikmesriikide tegevust Euroopa ühise varjupaigasüsteemi esimese etapi meetmetest tulenevate kohustuste täitmisel, arvestades erakorralisest koormusest tekkivaid raskusi.
18. Liikmesriigid suudavad erakorralise koormusega toime tulla alles siis, kui esimese etapi õigusaktide rakendamine, praktiline koostöö ja neist tulenev suurenenud tõhusus on kestnud juba mõnda aega. Ilmsetele vajadustele vastavad vahendid on ühenduse rahastamiskavades juba ette nähtud ja liikmesriikidel endil on rikkalikult asjatundjaid ja kogemusi. Euroopa Liidu ülesanne on nende vahendite abil luua kiire ja usaldusväärne mehhanism, et liikmesriigid saaksid ka erakorralise koormuse korral tegutseda Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimist ohtu seadmata. Selle mehhanismi loomiseks tuleb liikmesriikidel ühendada oma vahendid ja töötada lahenduste leidmiseks üheskoos. Varjupaikade alal tehtava koostöö võrgu üks

⁵ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (ELT L 212, 7.8.2001, lk 12).

põhitegevustest peaks olema erialateadmiste jagamine teiste liikmesriikidega, mis võimaldaks ühiselt lahendada arvukad erakorralise koormusega seotud probleemid nii, et ühegi liikmesriigi kaitse andmise kohustuse täitmine ei satu ohtu.

19. Peale D lisas soovitatud praktiliste meetmete kavatseb komisjon esitada ka ettepaneku viia läbi muudatusi Euroopa Pagulasfondis,⁶ et liikmesriigid saaksid fondilt kiiresti ja liigse bürokraatiata vahendeid, kui tuleb tegeleda ootamatult saabunud suure hulga rahvusvahelist kaitset vajavate isikutega. Komisjon kavatseb muuta sujuvamaks programmis ARGO⁷ ettenähtud menetlust, et kiirendada rahaliste vahendite saamist kiireloomulistes olukordades. Dublini määruse⁸ esimese hindamisega 2006. aastal saadakse kasulikku mõtlemisainet, kuidas kohaldada määrust nii, et liikmesriigid ei satuks ebasoodsasse olukorda oma geograafilise asukohta tõttu. Komisjoni soovitatavaid meetmeid on üksikasjalikult kirjeldatud D lisas. Järgnevalt esitatakse meetmete lühikokkuvõte:

Erakorralise koormusega seotud meetmed:

- **Viia läbi muudatused Euroopa Pagulasfondis, et liikmesriigid saaksid hädabinõudeks fondilt vahendeid kiiresti ja liigse bürokraatiata.**
- **Muuta sujuvamaks programmis ARGO ettenähtud menetlust, et kiirendada rahaliste vahendite saamist kiireloomulistes olukordades.**
- **Moodustada asjatundjarühmad, kes tegelevad ootamatult Euroopa Liidu välispiirile saabunud suure hulga isikute vastuvõtmise ja avalduste läbivaatamisega seotud probleemidega.**

Pikaajaliste eesmärkide seas on varasemate erakorraliste koormuste igakülgne analüüsimine ja liikmesriikide teabeametnike võrgu loomine teatavates kolmandates riikides.

3.4. Koolitus

20. Varjupaigateenistuste töötajate koolitamine jääb ka edaspidi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamise keskseks küsimuseks. Peamiste põhimõtete kokkuleppimisega haldustoimingute puhul (nagu küsitlemine ja otsuse tegemine), pannakse alus Euroopa koolituskava loomiseks, mille tulemusel lähendatakse veelgi tegevustava ja haldusmeetodeid. Lisades käsitletakse koolitusküsimusi Haagi eesmärkide saavutamiseks esitatud meetmete osana.

⁶ Nõukogu 2. detsembri 2004. aasta otsus 2004/904/EÜ Euroopa Pagulasfondi asutamise kohta ajavahemikuks 2005–2010 (ELT L 381/52, 28.12.2004).

⁷ Nõukogu (2004/867/EÜ) 13. detsembri 2004. aasta otsus, millega muudetakse otsust 2002/483/EÜ, millega võetakse vastu välispiiride ning viisa-, varjupaiga- ja sisserändepoliitika alase halduskoostöö tegevusprogramm (ARGO-programm) (ELT L 371, 18.12.2004).

⁸ Nõukogu 18. veebruar 2003. aasta määrus (EÜ) nr 343/2003, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest (ELT L 50, 25.2.2003).

4. EUROOPA ÜHISE VARJUPAIGASÜSTEEMIGA SEOTUD LIIKMESRIIKIDEVAHELISE KOOSTÖÖ TOETAMISE EUROOPA AMET

21. Haagi programmi kohaselt tuleb praktilise koostööga seotud struktuurid vastavalt hindamise tulemustele ümber korraldada Euroopa ühise varjupaigasüsteemiga seotud liikmesriikidevahelise koostöö toetamise Euroopa ametiks. Kui praktiline koostöö laieneb, nõuab asjakohaste tegevuste koordineerimine suuremat panust ja aktiivsemat osalust, et tagada liikmesriikides varjupaikade eest vastutavatele asutustele vajalik tugi. See aga võib käia tulevikus loodavale võrgustikule üle jõu. Tuleb teha ka hooldustöid – hallata teavet, ajakohastada allikaid ja viiteid dokumentidele ning vaadata läbi suuniseid. Eelkõige on see seotud just päritoluriiki käsitleva teabe ühisportaaliga ja selle edasiarendamise tulemusel tekkiva päritoluriiki käsitleva teabe tervet Euroopa Liitu hõlmava andmebaasiga. Algsajärgus võib eespool loetletud ülesandeid täita võrgustik, kuid koostöö käigus jõutakse peagi piirini, millest alates tuleb tingib tehniliste ülesannete täitmist jagada.
22. Komisjon esitab arenguaruande 2008. aasta alguses, kui lõpeb plaanitud tegevuse esimene etapp. Arenguaruandes tuleb hinnata nii rahastamisvõimalust kui ka küsimust, kas varjupaikade alal tehtava koostöö võrgustikku tuleks edasi arendada, et säilitada juba tekkinud erialateadmiste ja teabe varamu ning tagada, et liikmesriikidele osutatavad teenused on edaspidigi ettenähtavad, järjekindlad ja kättesaadavad. Pärast Haagi programmis ettenähtud ühise varjupaigamenetluse loomist tehakse hinnangu alusel Euroopa ühise varjupaigasüsteemiga seotud liikmesriikidevahelise koostöö toetamise Euroopa ameti loomise teostatavuse uuring.
23. Praeguses etapis võiks päritoluriiki käsitleva teabe ühisportali ja päritoluriiki käsitleva teabe Euroopa Liidu andmebaasi tehnilise käitamise ülesanded anda eespool nimetatud ametile. Ka Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamise kõiki tahke käsitleva koolituse pakkumine võiks olla selle ameti ülesanne. Lisaks võiks toetusameti ülesanne olla tegevuse koordineerimine erakorralise koormuse tekkimisel. Ameti tulevaste ülesannete määramisel tuleb arvestada ka uuringuid taotluste ühise menetlemise kohta Euroopa Liidus, mida komisjon peaks vastavalt Haagi programmile läbi viima. Tulevikus loodava Euroopa ühise varjupaigasüsteemiga seotud liikmesriikidevahelise koostöö toetamise Euroopa ameti ja taotluste Euroopa Liidus ühise läbivaatamise ülesande omavahelise seose kindlaksmääramisest saab ilmselt Euroopa ühise varjupaigasüsteemi väljakujundamise keskne küsimus. Euroopa ühise varjupaigasüsteemiga seotud liikmesriikidevahelise koostöö toetamise Euroopa ametist võib olla kasu ka rände ja integratsiooni valdkonnas. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi eesmärki arvestades määrab komisjon kindlaks loodava toetusameti tegevusvaldkonda ja iseloomu käsitlevad poliitilised suunised.

5. ÜHENDUSE SIHTOTSTARBELISED VAHENDID

24. Praktilise koostöö alguses innustatakse liikmesriike algatama teiste sarnaste vaadetega liikmesriikidega kooskõlastatud projekte või projekte, millest on kasu kõigile 25 liikmesriigile, kuna need aitavad saavutada Haagi eesmäärke. Tuleb välja selgitada, kas käesolevas teatises esitatud tegevuskava toetatakse ning kas tegevuskava on ikka jätkusuutlik. Igal juhul on ilmne, et rahastamisvõimalused, mis on ette nähtud programmis ARGO ja Euroopa Pagulasfondi raames kavandatud

ühenduse meetmetes, ei ole Haagi programmiga antud ülesande suurust arvestades piisavalt paindlikud ega vasta ka suurenenud rahastamisvajadusele. Haagi prioriteetide täitmise tagamiseks kavatses komisjon teha ettepaneku viia läbi muudatusi Euroopa Pagulasfondis ja programmis ARGO. Järgnevalt esitatakse 2006. aasta alguses esitatavate muudatusettepanekute peamiste osade lühikokkuvõte:

- **Viia Euroopa Pagulasfondis läbi muudatused, millega eraldatakse rohkem vahendeid praktilise koostöö tegemiseks ühenduse meetmete raames.**

25. Selleks, et kindlustada rahaliselt Haagi programmi eesmärkide täitmist, peavad töökavad arvestavad kavandatud koostööga ja ühenduse rahastamisallikatest tuleb saada piisavalt vahendeid.
26. Vajadust tagada Haagi programmi eesmärke ja täielikult väljakujundatud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi haldamise järjepidevust tuleb arvesse võtta ka kavandatava raamprogrammi „Solidaarsus ja rändevoogude juhtimine“⁹ üle peetavas arutelus. Raamprogrammi eesmärk tasandada erinevad koormused, mis liikmesriikidel tekivad ühenduse varjupaika ja rännet käsitlevate ühenduse õigusaktide rakendamisel järgmise kaheksa aasta jooksul.

6. JÄRELDUS

27. Haagi programmis on kehtestatud ühise varjupaigamenetluse rakendamise tähtajaks 2010. aasta. Tähtajast kinnipidamise eeldus on esimese etapi õigusaktide nõuetekohane rakendamine. Eesmärgi saavutamiseks alustatud praktiline koostöö aitab kaasa ka horisontaalsele ühtlustumisele, kuna haldusliku järjepidevuse suurenemisega ning oskuste, vahendite ja teadmiste ühendamiseiga töötatakse välja ühine lähenemisviis ja tugevdatakse seda. Praktiline koostöö võimaldab parandada varjupaigaküsimuste ühist lahendamist, millest saab reaalne igapäevatöö, mitte lihtsalt õiguslik eesmärk, mille poole püüelda.

⁹ Komisjoni teatis, millega asutatakse raamprogramm „Solidaarsus ja rändevoogude juhtimine“ aastateks 2007–2013 (KOM(2005) 123 lõplik).